УДК 004.056.57

Олександр Едуардович Шорский,
студент Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Володимир Якович Пєвнєв,
кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри комп'ютерних систем, мереж та кібербезпеки Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Антивірусний захист локальної мережі як засіб боротьби з правопорушеннями в кіберпросторі

В умовах інформатизації суспільства, застосування засобів інформаційних і комунікаційних технологій стає все більш актуальною проблема забезпечення інформаційної безпеки (ІБ) людини, підприємства, організації, громади, суспільства та держави.

Згідно з [1], кібербезпека – це захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави під час використання кіберпростору, за якої забезпечуються сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних загроз національній безпеці України у кіберпросторі.

Одночасно з розвитком комп'ютерної техніки виникли та продовжують розвиватися шкідливі програми, серед яких виділяються комп'ютерні віруси. Комп'ютерний вірус – це невелика, складна, ретельно складена і небезпечна програма, яка може самостійно розмножатися, переноситися на диски, прикріплюватися до програм, передаватися через мережу, порушують роботу комп'ютера. При цьому вона намагається виконати приховане самокопіювання в різні області виконуваних кодів інших програм, максимально захищається від виявлення і по завершенню «інкубаційного» періоду заявляє про себе не прогнозованими руйнівними діями [2].

В грудні 2015 року відбулася кібератака на енергетичні компанії України. Найбільше постраждали споживачі «Прикарпаттяобленерго»: було вимкнено близько 30 підстанцій, близько 230 тисяч мешканців залишались без світла протягом однієї-шести годин. Атака відбувалась із використанням троянської програми BlackEnergy. Водночас синхронних атак зазнали «Чернівціобленерго» та «Київобленерго», але з меншими наслідками. Загальний недовідпуск електричної енергії становив – 73 МВт•год (0.015 % від добового обсягу споживання України) [3].

Кібератака з використанням вірусу, який спочатку був названий Petya.A (пізніше – NotPetya), відбулася наприкінці червня 2017 року. Департамент кіберполіції стверджує, що хакерська атака за допомогою вірусу Petya почалася в Україні через оновлення програми M.E.Doc, яке вийшло о 10:30 27 червня[4]. За підрахунками спеціалістів збитки України в результаті кібератаки вірусу Petya склали 0,4 % ВВП України, що є більше за 300 млн. доларів [4].

З роками розвинулась індустрія антивірусного програмного забезпечення, і про вірусні атаки звичайним користувачам вже можна менше хвилюватися. Антивірус – це програма, яка виявляє й знешкоджує комп'ютерні віруси. Слід зауважити, що віруси у своєму розвиткові випереджають антивірусні програми, тому навіть у випадку регулярного користування антивірусів немає 100% гарантії безпеки [5].

Розробники антивірусів активно впроваджують нові технології антівірусобудування: Hostbased Intrusion Prevention System (HIPS), Sandbox, Virtual-based Intrusion Prevention System (VIPS). Ці технології дозволяють користувачеві активно моніторити процеси в системі і приймати рішення про допуск їх до різних функцій ОС.

На сьогодні все більш популярними стають методи проактивного захисту: HIPS та пісочниця. Ці дві конкуруючі технології активно інтегрують в своє ПЗ найпопулярніші антивіруси: NOD32 і Kaspersky Anti-Virus використовують HIPS, Avast Antivirus – пісочницю. Проактивні методи захисту є високоефективним засобом захисту від шкідливого ПЗ і можуть скласти вагому конкуренцію класичним, реактивним методам захисту, а в поєднанні з ними можуть значно підвищити ефективність антивірусних систем.

4 Cyberpolice Ukraine (2017-06-27): Це ПЗ має вбудовану функцію оновлення, яка періодично звертається до серверу http://upd.me-doc.com.ua за допомогою User Agent «medoc1001189». URL: https://twitter.com/cyberpoliceua/status/879772963658235904 (дата звернення: 20.10.2019).

В доповіді розглянуті проблеми захисту локальних мереж від вірусного програмного забезпечення. Антивірусний захист локальної мережі є складною проблемою, яка не зводиться до простого налаштування антивірусних продуктів. Як правило, потрібне створення окремої підсистеми. З технічної точки зору при розв'язанні даної проблеми особливу увагу слід приділити тестуванню придбаного антивірусного ПЗ, а також установці антивірусних пакетів на поштові сервери. Для забезпечення антивірусного захисту локальної мережі доцільно використовувати комбіновані системи (міжмережний екран, антивірус, пісочниця). Такий метод дозволить максимально зменшити вірогідність проникнення вірусів в локальну мережу та забезпечити безпеку даних, що зберігаються на персональних комп'ютерах.

Список бібліографічних посилань

1. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : ракон України від 05.10.2017 № 2163-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19 (дата звернення: 20.10.2019).
2. Ленков С. В., Перегудов Д. А., Хорошко В. А. Методы и средства защиты информации : в 2 т. / под ред. В. А. Хорошко. Киев : Арий, 2008. Т. 1 : Несанкционированное получение информации. 464 с.
3. Zetter K. The Ukrainian Power Grid Was Hacked Again // Vice. Jan 10, 2017. URL: https://www.vice.com/en_us/article/bmvkn4/ukrainian-power-station-hacking-december-2016-report (дата звернення: 20.10.2019).
4. Аналіз регуляторного впливу // Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України : офіц. сайт. 03.04.2018. URL: http://195.78.68.84/dsszzi/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=288142&cat_id=38837&ctime=1522850564776 (дата звернення: 21.10.2019).
5. ТОП-10 комп'ютерних вірусів в історії. Ч. 2. URL: https://zillya.ua/top-10-kompyuternikh-virusiv-v-istori-chastina-2 (дата звернення: 21.10.2019).

Одержано 22.10.2019